

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petisors 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . 3 > — >	Vidékre postán szállítva:
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . 5 > — >
Helyben házhoz hordva:	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >	Egyes szám ára 4 kr

Bánffy és a választási lajstrom.

Jó hadvezér módjára Bánffy is eleve készül a jövő nagy és döntő háborújára.

Legelkeseredettebb ellenségei sem vitathatják el tőle, hogy haditerveit nem kis raffineriával és kiszámítással készíti elő, mert figyelme oly dolgokra is kiterjed, melyekre egy tudatos és hivatásának színvonalán álló államférfi büszkesége által korlátolva, még csak álmában sem merne gondolni.

Ő azonban úgy vélekedik: a cél szentesíti az eszközöket és nem tartja elveivel inkompatibilisnek, ha a választók névsorát meghamisítja.

Majd innen, majd pedig amonnan halljuk a panaszokat, hogy azon választók neveit, kik elég erkölcsi erővel bírnak függetlenül gondolkozni: hol egy, hol más elfogadhatlan okból jogtalanul valami paragrafusra hivatkozva s ezt nagy rabulisztikával tulajdonképeni értelméből kiferdítve, a névsorból egyszerűen kihagyják; olyanok iránt ellenben, kiknek kötelestámogatására bizonyos jótékonyhatású érdekekből kifolyólag bizvást számíthatni gondolnak, éppen semmi skrupulusaik nincsenek, sőt ezek kedvéért még a cenzust is megfelelőleg idomítják.

No hát ezen eljárás már a politikai tisztesség legprimitívabb fogalmait is átlépi és a tisztességtelen fegyverek egész arzenálját tárja elé, a melyet az előző kormányok egyike sem volt képes létrehozni.

Ezt behunytt szemmel és tétlenül nem szabad néznünk, mert ez esetben vagy oktalanok, vagy pedig (mint jó öreg Paksy mondá) »fehér rabszolgák« volnánk.

De ha a kormány politikai céljaira ily nemtelen fegyverekhez nyul még ekkor is, mutassuk meg higgadságunkat, mutassuk meg a tisztességben fölényünket felettük.

Ne nyuljunk mi hasonló nemtelen fegyverekhez avagy ép represszáliákhoz, hanem — mint mindig tevének — alkotmányos alapon, a törvény keretein belül mozogva keressük sérelmünk orvoslását.

Ne vágjuk arczába Bánffynak az általa elkövetett brutális visszaélések egész láncolatát, mit ha tennénk, talán ő maga megundorodnék tőle (?) hanem csak hasunk oda, hogy az állandóan használni szokott dicstelen fegyverek mérgezett éleit ártalmatlanná tegyük s azok veszélyességét lehetőleg a minimumra redukáljuk.

Mint mindennek, ennek a veszélyes fegyvernek is meg van az ellenszere.

Valamint az előző választásoknál szörványosan, úgy most számtalan esetben hallunk panaszokat, hogy a választók ha csak magukat »fehér rabszolgáknak« nem vallják, egyszerűen kitöröltetnek a listából.

Ezen eljárásból azon meggyőződést meritjük, hogy a baj kútforrása, illetve a visszaélések lehetővé tétele a választási névsorok összeállítására vezethető vissza. Minél gyakrabban szerkesztetnek meg a névsorok, anélkül inkább tágasb tér és több alkalom nyílik a visszaélésekre is. Az összeírást kell tehát egyszerűsíteni azaz azt oly alapra fektetni, hogy a gyakori összeírások mellőzhetőek legyenek.

Ezt elérjük az által, ha a választók névsorát valamely évben összeállítjuk és azt több egymásután következő évre érvényesnek nyilvánítjuk.

Tagadhatatlan, hogy egy ily hosszabb időre megszerkesztett lajstrom a választók bekövetkező halandóságai, vagyoni, stb. viszonyainál fogva koronként változásoknak lenne alávetve, ezen azonban oly módon lehetne segíteni, hogy az összeírási bizottság illetve annak elnöke mindannyiszor, valahányszor egyik vagy másik választó az ő választási jogát bármi okból elveszitené, *tartoznék egy irásban foglalt végzést hozni, s ebben a választási jog elvesztését előidéző okot feltüntetve*, a jogot vesztett polgárnak tudomására hozni s egyidejűleg őt felhívni, hogy egy bizonyos határidőn belül, ha netalán a végzést magára nézve sérelmesnek találná, az ellen felelőszéssel élhet.

A választási törvényt ilyen irányban kellene revízió alá venni s annak a fenti módszerinti reformálását törvénybe iktatni.

Egy ily revízió által a mig egytelől az évente megejtetni szokott összeírások mellőzése folytán nagy munkától kimélnénk meg a hivatottakat, addig másfelől az illetékes összeíró bizottságnak ritkábban nyílnék alkalmak a választási névjegyzékek összeállításánál önkényűleg eljárni s ép ezért kisebbek is volnának a választók nevének jogtalan törlési esélyei.

Francziaországban elég bölcsen és igazságosan így történik az összeírás és ily végzéssel történik a választó nevének a listából törlése is.

Nálunk amugy is szeretik a külföldet utánózni.

Tehát ajánljuk Bánffynak, hogy vegye át ezt a választási törvényt is az alkotmányos Francziaországtól.

Valóban hisszük, hogy ő, ki magát a reformok »nagymesterének« szereti feltüntetni, ha ezen revízió nem az ő piros bársony székének foszlányokba menését jelentené, szives örömet kapna is azon, hogy uralkodását egy kimagasló momentum által megörökítse. Így azonban alig gondoljuk, hogy az uralmát támogató visszaélések megszüntetésére ilynemű alkotásba belemenni valami nagy hajlandóságot akarna mutatni.

Ép ez okból a jelzett revíziót nem is annyira neki, mint inkább a hivatott és befolyástól ment honatyák figyelmébe bártorkodunk ajánlani.

Agliardi nunczius.

A bécsi liberális lapok hosszabb pihentetés után újból előrántják azt a hirt, hogy Agliardit legközelebb biborossá nevezik ki, azt értetvén természetesen ezzel, hogy a Bánffy-affér miatt távoznia kell. Egy bécsi könyvnyomatos azonban jól értesült forrásból azt a hirt veszi, hogy Agliardi az ő állítólag küszöbön levő ki-nevezetéséről mit sem tud.

Az ujonczozás és az állami anyakönyvvezetés.

A honvédelmi miniszter legutóbb az ország összes törvényhatóságaihoz körrendeletet intézett az 1896-ki ujonczállítás elmunkálatai tárgyában.

E rendeletben, melyet a hivatalos lap közöl, első sorban utalva arra, hogy az állami anyakönyvvezetők működésüket október elsején megkezdték és minthogy az állami anyakönyvekről szóló 1894. évi XXXIII. törvénynek első, illetőleg 93-ik és 94-ik §§-ai értelmében a felekezeti anyakönyvvezetők által a folyó évi szeptember 30-áig bezárólag vezetett felekezeti anyakönyvek tekintendők továbbra is köziratoknak; annál fogva a sorozó járási tisztviselők és a községi előljáróságok különösen utasítandók: hogy az 1875-ik évben született s a jövő évi januárius 1-ével már állításköteles korba lépő férfinembeli egyénekről a felekezeti anyakönyvvezetők által az 1893-ik évben kiállított anyakönyvi kivonatokat, melyek az időközben lefolyt két év alatt, illetőleg a folyó évi szeptember 30-áig közbenjött elhalálozási esetek és egyéb változások tekintetében leendő kiegészítés végett nekik visszaadattak és általuk már kiegészíthetők is voltak, a szükséghez képest és mindenestre meg október hó első felében a felekezeti anyakönyvvezetőkől visszakérve, ezen anyakönyvi kivonatokat az október havában történt elhalálozási eseteknek és egyéb változásoknak is folytatódólag bejegyzése végett azonnal és oly megkereséssel küldjék meg az illetékes állami anyakönyvvezetőknek, hogy azokat folyó évi október 31-éig vagy legkésőbb november 5-ig a sorozó járási tisztviselőkhöz és illetőleg a községi előljáróságokhoz visszajuttassák. Hasonló kiegészítés céljából közlendők az állami anyakönyvvezetőkkel az 1877-ik évben született és jövő évben már népfölkelési kötelezettség alá eső 19 éves férfinembeli egyénekről a felekezeti anyakönyvvezetők által kiállított anyakönyvi kivonatokról is. A védtörvény 34-ik §-a alapján családi tekintetből a póttartalékba való besorozás vagy a béke idejére való tartós szabadságolás iránt, valamint az államköltségen teljesítendő egy évi szolgálat kedvezményének megadása iránt folyamodó felek figyelemzetendők és utasítandók, miszerint a kérvényhez csatolandó családi értesítőket a folyó évi okt. 1-je óta történt vagy nem történt változás tekintetében az illetékes állami anyakönyvvezetők által is kiegészíttetni vagy láttamoztatni el ne mulasszák.

Lapszemle.

Budapest, 1895. okt. 16.

A Magyar Állam »Ábránd és való« cím alatt azt írja:

Hogy mi az ábránd és való, a megvalósulás, teljesedés, vagyis a reális élet, azt

tudja mindenki, aki valaha ábrándozott s valóra ébredt.

A politikai ábrándról szólunk ez alkalommal, mert ilyen is van ám, még pedig igen veszedelmes fajtájú.

Tekintsünk csak vissza a lefolyt öt év politikai mozgalmaira s legott meg fogunk róla győződni, hogy a magyar kormány, a szabad-elpárt s az egész hivatalos Magyarország csillogó, de csalóka ábrándba, mondhatnánk, delirium tremensbe volt merülve.

A »Hazánk« »Br. Fejérváry áldozata« cím alatt így ír: a nemzeti gonddal és féltékenységgel ápolott honvédhadsereg fölé sötét felhők borultak. A királyi megítélés és elítélés villáma cikázott erre a hadseregre a Bánffy-hunyadi hadgyakorlatok alkalmával, midőn a legfőbb hadur maga köré gyűjtve a két hadsereg vezéreit, a döntőköket és körülbelől így formulázta itéletét:

— Eddig a magyar honvédség jól viselte mindig magát, méltó volt dicséretre, Most azonban másképp áll a dolog. A magyar honvédség feladata, hogy háboru esetében a közös hadsereg mellett harcoljon, de mai állapotában ennek képtelen megfelelni.

Ez az itélet a hadgyakorlatokon szerzett tapasztalatokra van alapítva.

Ezt a királyi kijelentést pedig br. Fejérváry honvédelmi miniszter provokálta, kinek a honvédség kiképzése áldozatul esett.

A »Magyar Hirlap« »Zsivió-Bánffy« cím alatt azt írja, hogy legközelebb Vilmos császár Elzászba utazik és ha a zágrábi események, tüntetések ott is előfordulnának okot és mentesítést tudnánk azokra bőven, mert fegyverrel hódított tartományok nehezen békülnek ki a hódítóval és nehezen illeszkednek bele a hódító birodalomba, annak szokásaiba, törvényeibe, mindazáltal a német császár látogatásait birodalom-ellenes tüntetések rendezésére használni még sem lenne szerencsés vállalat. Elzász kormányzója a kormányfelelősségének tudatában illet meg nem turne és megtudna gátolni — Bánffy azonban nem.

A »Magyarország« »Millenium és marhakiállítás« című cikkében azt írja, hogy az ország első vármegyéje Zemplénmegye átiratát a milleniumra összeállítandó nagy banderiumra vonatkozólag tudomásul vette és hogy a Vágó Pál-féle javaslatra, hogy ezredéves históriánk egy ünnepi felvonulással szimbolizáltassék, nem tartotta szükségesnek egy határozat hozatalát. Ezek helyett azonban elfogadott egy a saját közigazgatási bizottsága által tett előterjesztést

a millenárius évben rendezendő szarvasmarha kiállításra s erre meg is szavazott 24000 frtot. Bár igen szép dolognak tartja a közigazgatás iránt illetően meleg érdeklődést, mégis azt hiszi, hogy inkább méltó és illő lett volna a marhák helyett históriai multunkat szimbolikusan kiállítani.

A Budapesti Hirlap »Sub auspiciis regis« cím alatt a zágrábi botrányokat tárgyalva így folytatja: e szerint hát a zágrábi királynapok öröme és hire szégyenre és keserőségre változott s nincs belőle senkinek dicsősége.

Az államférfiak gondatlanságát, a hatóságok gyöngeségét, vagy pedig a zágrábi nép féltelenségét csodáljuk-e inkább? Bárki legyen hibás, e zágrábi királynapok fényébe sötét árnyék esett s az utazásnak politikai sikere meghiúsult.

A »Nemzet« »Egységes politiká«-ról cikkezve fejtegetéseit így végzi be: az a tisztelgés, mely Bánffy Dezső báró miniszterelnöknek szintén a horvát vármegyék részéről történt, a küldöttséget vezető zágrábi főispán loyális nyilatkozata s az ezeket teljes értékükben méltató miniszterelnöki válasz azt igazolja, hogy a társországok valódi, irányadó és egyedül számbavehető politikai közszelleme hiven, becsületesen magáévá tette az őszinte, fenntartás nélkül való kiegyezés politikáját.

A »Nemzeti Ujság« »A liberális miniszterium«-ról így ír: a zavargásoknak nem tulajdonítanánk nagyobb jelentőséget ha a király és a horvát hatóságok az ünnepélyek alkalmával jelentős kifejezést adtak volna Magyarországnak szuverénitására a vele állami egységben élő Horvátországban. Ezt azonban sajnosan nélkülöztük mindenütt, a királyi beszédekben is. Csak egyszer emlékezett meg az uralkodó a közjogi viszonyról, mely Magyarország és Horvátország között fennáll.

Ki készítette ezen fejedelmi nyilatkozatot és kicsoda a többiek? miért hiányzik valamennyi másban minden czélzás, vagy említés Magyarországról és a magyarokról? Avagy nem magyar mágnások a horvát főpapok? Az ily nyilatkozatok mindenre csak nem a miniszterium liberalizmusára vallanak.

Az »Egyetértés« »A király németül beszél« cím alatt azt mondja: A király németül beszélt a horvátokhoz. Ezt magános ember teheti és az egész természetes dolog. Hogy azonban a király mi nyelven szól a hozzá intézett hódoló iratokra, ennek mély értelme van. Gondolkozásba ejti, hogy ha a király a horvátokhoz nem akart horvátul beszélni, miért be-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A mai lányok.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Irta: Rostkowitz Arthur.

Gizike daczára, hogy még csak tizenhárom tavaszt látott, nagyon kifejlett leány volt; különösen a gondolkodás módja, s a nyelvecskéje volt nagyon kifejlődve. Én a gimnázium hatodik osztályába jártam akkoriban lévén még a kamaszkor delén, ő pedig felsőbb leányiskolai hallgató volt. A táncziskolában kötöttem vele szorosabb ismeretséget, míg a francia négyes figuráit tanulgattuk. Ő volt az én ideáлом, én pedig az övé. Hugocskám révén annyira megbarátkoztunk egymással, hogy vagy én, vagy ő várt meg az iskola előtt s együtt mentünk haza is.

Egyszer azonban nagyon hideg lett hozzám úgy hogy fel is tűnt nekem.

— Mi bántja Gizike? — szoltam hozzá olyan gyöngédséggel, mintha a menyasszonyom volna már.

— Egy őszinte szót meghallgat? — kérdezte ő fürkészőleg.

— Meg.

— Nem haragszik meg érte?

— Nem.

— Igéri?

— Becsület szavamra — mondtam egy hatodikoshoz méltó komolysággal.

— Tudja, egy idő óta sokat pletykáznak rólunk, mert ön (ez komoly szó!) sokat, túlon-

túl sokat foglalkozik velem. Ha ez tovább is így tartana, úgy ki leszek híresztelve, s azt mondják rólam, hogy szerelmi viszonyt folytatok önnel. Ezt pedig minden áron ki akarom kerülni, még ha kedves társaságáról le is kellene mondanom, mivel addig okvetlenül szükségem van jó hirnevemre, míg férjhez nem megyek. Isten önnel uram!

Ezt mondva a faképnél hagyott. Egy ideig még epekedve pislogtam utána, majd a szememet kezdtem dörzsölni, mintha porszem esett volna bele, — pedig sirtam.

Hugom, ki egy évvel fiatalabb volt Gizikénél, egyszer látogatóban volt nálunk, melyről persze hűségesen referált nekem.

*

— Ugyan ne csókolj olyan szenvedélyesen, mintha férfi volnék!

— Én?!

— No igen, te hát! Tudod galambom, akármilyen barátok vagyunk is, ez mégsem illik. A barátnői csóknak olyan leheletszerűnek kell lenni, mint például ez!...

— Hiszen alig érintetted az ajkamat?

— No persze. Próbáld csak utánam?

— Ugy csináljak, ahogy te?

— Természetesen... No jól van. Igaz ugyan, hogy kevésbé sikerült, de tőled ez is haladás, hiszen még kis leány vagy, kit úgy lehet idomítani, mint a gyenge fát.

— Te kis nagymama te! Alig vagy egy esztendővel öregebb nálam?

— Egy év, kicsikém, nagyon sokat tesz ám! Én egy évvel hamarabb is megyek férjhez.

— Azt nem lehet tudni. Hátha nem kellesz senkinek sem?

— Te kis bohó te! Ugy kell iparkodni a leánynak, hogy megkedveltesse magát a férfiak előtt.

— No, ha így van a dolog, úgy engem nagyon szeretnek a férfiak! Muki bácsi is megcsókolt a minap s azt mondta, hogy kedves teremtes vagyok.

— Persze, persze... Kis leánynak nézett! Velem már nem tenné meg, vagy nem is merné!

— Elszaladnál?

— Nem én!

— Hát mit csinálnál?

— Parancsoló tekintetet vetnék reá, mely bizonyosan imponálna neki. Kihuznám magam, mint egy fejedelemtől s tudom, úgy meg volna lepetve, hogy a kedve menten elmenne a csókolódzástól!

— Pedig nagyon jó ám a csók, Giza! A multkor, mikor kutba estem-et játszottunk, mind én huztam ki a fiukat.

— Innen is látszik, hogy még kis leány vagy s egy kicsit zöld is, mert nem tudsz uralkodni magadon. Látod kicsikém, én is szeretem a csókot, de nem aknázom ki soha az ilyen alkalmakat, hiszen úgy is lesz rá elég módóm, ha majd főköttő alá kerülök.

— E szerint soha se csókolódszunk?

— Azt nem mondom. Ha például elakarsz valakit bolondítani, — mint én szegény bátyádat, — akkor megengedheted magadnak ezt az élvezetet, hogy megcsókoldjon, de csak akkor ám, mikor senki sem látja! Oh te kis ugrifüles!

szélt németül és nem magyarul? Bár sajnálja, hogy ez így történt, a magyar ellenes horvát megérdemli, hogy királya németül beszéljen hozzá.

A »Pesti Napló« »Dole zasztava« (Le a zászlóval) cím alatt így ír:

Közszemlére állították ki a korona jelenlétében a befejezetlen, csonka konszolidációt, amit megdönthet bármikor az éretlenség s az utolsó vandalizmus, mert a polgári erkölcs, a nemzeti becsület nem áll mellette őrt. Ezt ugyan nem volt szabad nyilván demonstrálni ünnepi keretben, ragyogó pompa színeiben, ha az ünnep csak felszín s alatta a visszavonás, a szenny uralkodik. Mert hazudni nem szabad.

Magyar agrárpolitika.

Két nap előtt közöltük az irodalmi rovatban a »Kath. Szemle« legutóbbi füzetének tartalom-jegyzékét. Ebből a gazdag tartalomból különösen érdekel bennünket az a kitűnő tanulmány, melyet a társadalmi kérdés irodalmának egyik kiváló művelője: dr. Fischer-Colbrie Ágoston irt »Magyar agrárpolitika« címen. Felöleli ez a gondosan, élénken megírt cikk az összes újabb megjelent szakmunkákat. Négyet különösen ismertet benne; névszerint Rubinek Gyula: *Paraszt-szociálizmus*, — Bernát István: *A buza ára*, — Baross Károly: *A román buza és a malmok*, — Károlyi Sándor gróf: *Néhány szó a magyar munkáskérdésről* cz. munkákat. E figyelemre méltó tanulmányból közöljük a következő részt mely a mezőgazdasági termények értékesítéséről szól.

*

Kétségtelen, hogy hazánk gazdasági terményei között a búzát illeti az első hely, amennyiben földünk sok helyen oly alkalmas a buza termelésére, hogy az egész világon a magyar búzának párját alig találni, miért is nagy ennek a legtávolabb vidékeken is a becsülete. Baross ur művének 70. lapján megtaláljuk, mennyi finom lisztet szállítanak a magyar malmok Braziliába; ennek kapcsán eszünkbe jut, amit Simor János bold. bíboros hercegprímás többször emlegetett vatikáni zsinati élményeiből: amint először találkozott Rómában a brazilai püspökökkel, ezek egyikének első szava volt: »Ah, mi ismerjük Magyarországot, onnét

kerül ki a kitűnő tokaji bor és a legfinomabb liszt.«

És éppen ezen termények ára az utolsó két évtized folyamán úgy aláhanyatlott, hogy a termelők alig bírnak már a nagy adóterhek mellett megélni. Ezen árhanatlásnak okaival foglalkozik az imént említett két tanulmány.

Bernát az egyik általánosabb okot tárgyalja: a különözeti játékokat vagy határidőüzletet, mely a gabonatőzsdén tetszés szerinti mennyiségű termény fiktív adás-vevéssel foglalkozik, úgy hogy a termény valósággal át nem adatik, sőt nem is létezik s az egész adás-vevés csak az egyes határidők napi árából folyó differenciák fizetésére szorítkozik. Nem egyéb ez, mint hazárdjáték, fogadás a termény leendő árára egy bizonyos jövő napon.

Ha ezen hazárdjáték csak privát-ügye volna azoknak, kik ily fogadásokba belemennek, nem esnék más beszámítás alá, mint a monte-carlói játékosok szenvedélye. Igen ám, de ezen hazárd-játék nagy befolyással van egy egész ország, sőt az egész világ terményeinek értékére, lehet mondani az egész becsületesen dolgozó emberiség vagyonára, jövedelmére, anyagi megélhetésére és erkölcsi egzisztenciájára. A soha nem is létezett »papirbúza«, mely a gabonatőzsdén csak úgy szerepel, mint az, melyet az anyaföldből az emberi szorgalom előteremtett, önállóan, minden tekintet nélkül az igazán létező termésre, szabja meg a termény árát s hogy ezen megszabást a leszorítás alakjában gyakorolja, azt Bernát a 27. lapon a következő példával illusztrálja: A Köztelek, e tekintélyes gazdasági lap folyó évi (1894.) szept. 1. számában olvassuk a következőket: határidő üzletek a heremagvaknál. Egy budapesti magkereskedő közli velünk az alábbiakat: Egyes kereskedők, főleg erdélyi gazdákkal, az idén termelt heremagra nézve jó előre határidőüzletet kötöttek, vagyis előre vásárolták meg a termést. Ezen ügyletek legtöbb esetben nem egyebek a termelők félrevezetésénél, mert a kötések majd mindig azon záradékkal jönnek és jöhetnek még létre, hogy az ár egyelőre meg nem állapíttatik, hanem csak később. És pedig azon az áron kötelezik magukat a termelők szállítani, amely ár bizonyos előre meghatározott napokon a budapesti terménytőzsdén jegyezve és a »Pester Lloyd« tőzsdei jegyzések rovatában publikálva van. És ebben van a dolog bibéje, amennyiben furfangos kereskedők ezen jegyzéseket nagyon is befolyásolhatják. Ugyanis a kötések legtöbbször olyképp szólnak, hogy a termelő köteles 2—4 forinttal olcsóbban szállítani, mint a megállapodott napon tőzs-

deileg jegyezve van. Eltekintve attól, hogy a legolcsóbb ár a leggyakoribb esetben a bánáti heremagra vonatkozik, mely mint ismeretes, apróbb szeménél fogva jóval kevesebb értékű, mint a tiszavidéki és erdélyrészi, ama körülményt, hogy a tőzsdei jegyzésekben a heremag provenienciája nincs kiírva, a kereskedő arra használja ki, hogy ezen bánáti, tehát kevesebb értékű heremag olcsó árát veszi alapul a többet érő tiszavidéki és erdélyrészi mag árának megállapításánál. Ezen legalacsonyabb árból levonja még az említett 2—3 forintos különbözetet. Hogy a kereskedő mennyire befolyásolhatja a tőzsdei jegyzéseket, arra a tőzsdei jegyzési eljárás következő példája élénk világosságot vet: Ugyanis a felesketett ügynökök naponta megjelennek a tőzsdei titkári hivatalban, jelentést tesznek az az nap tényleg kötött ügyletekről és az ezekben előforduló legalacsonyabb és legmagasabb ár képezi a tőzsdei jegyzés alapját. Ha az illető kereskedő oly árat akar jegyeztetni, melyek éppen szeméje izére valók, akkor odarendel egy felesketett ügynököt vagy elmegy hozzá a tőzsdére, átad neki példának okáért egy kisebb kvantum lóherét eladásra 50 frtjával, mely ugyan 50—60 frtot ér, de anyagot szolgáltat az olcsó jegyzéshez és a néhány métermázsánál vesztett csekélységet busásan behozhatja a kötlevel alapján vásárolt nagyobb mennyiségű heremag árának alacsony megállapításával. Az ügynök is, a tőzsde is kifogástalanul járnak el, mert tényleg kötött vételek és eladások alapján igazodnak. Ha tehát kötésekkel erősen angasztált oly kereskedőknek, akiknél a lelkiismeretesség nem első szabálya az életnek, hanem csak a minél nagyobb üzleti haszon elérése képezi a főczélt, érdekében áll az árjegyzést szabályozni, ezt az itt leirt módon nehézség nélkül megtehetik. Ez oly lehetőség, amelyet a tőzsdei ügyletek természetével behatóan ismerősök igen jól tudnak. Lehetséges tehát, hogy sokan a határidőre eladó termelők közül az árjegyzésre megszabott napokon azon meglepő jelenséggel fognak találkozni, hogy a heremag ára hirtelen leesett — s heremagjukat potom áron vesztegették el.«

Ha már most nemcsak egy ily üzlet fordul elő az év 365 napján, hanem sok, nem csoda, hogy az év minden napján botrányosan alacsony a föld terményeinek az ára.

A tőzsdei szédélgerségről a bécsi Leó-társulat társadalom-tudományi osztályának egyik ülésén (1895 jun. 5.) meglepő leleplezéseket tett Dr. Ruhland zürichi egyetemi magántanár, ki fiatal kora daczára az agrárpolitika terén Európa egyik első kapacitása, mint aki nem-

te nem is tudod még mennyivel jobb a tiltott, a megengedettnél?... A társasjátékoknál mamánk beleegyeznek, hogy megcsókolhassanak bennünket a fiuk, kik az ő jelenlétükben nyíltan nyalják le az arcunkról a rizsport. Lásd, én multkor éppen azért maradtam távol tőletek s inkább a Muki báróval társalogtam. Igaz, hogy van már vagy negyven éves, de azért nagyon szelleműs. Ötször csókolta meg a kezemet! Igazi férjnek való ember.... Megfogadta bár, hogy nem házasodik meg soha, mégis annyira vittem a dolgot, hogy megígérte, hogy ha alkalma lesz reá, megnősül.... Az alkalom pedig kicsikém nem soká késik már! Néhány év múlva megvan... A pap összeesket bennünket s mi férj és feleség leszünk.

— Milyen jól tudsz te mindent! Igazán be kell látnom tudatlanságomat!... S aztán Gizuska, mikor megházasodtatok, mindig csak csókoljátok egymást és sugdostok?

— Dehogy! — csak eleinte.

— Hát az én szegény bátyámat el tudnád felejteni?

— Ő rá csak az esküvő után kezdenék gondolni, mert édes bogarocskám a házas élet nem olyan ám, mint a milyennek képzelné az ember. A mézes heteken még megjárja, hanem azután unalmas lesz a csókolódzást ölekezést hangos ásítás váltja fel a férj részéről, kinek este felé mindig akad valami dolga. Ma ebbe a körbe kell menni, holnap itt meg ott bankett van melyen jelen kell lennie, azután párt-szerveskedés ürügye alatt egy hétig folyton éjfél után jön haza, természetesen a vendéglőből pityókásan, mert tudni való dolog, hogy bor mellett lehet csak a pártnak szervezkedni. Ké-

sőbb is talál ürügyet a kimaradásra s a többi családapákkal kártyázik, mulat a kaszinóban napról-napra s mi sem természetesebb, hogy én ilyenkor halálra unnam magam otthon egyedül.

— Igazad van.

— Képzeld csak édesem magad az én helyzetembe! Van inasod, kocsid, lovad, ruhád, ékszered, pénzed, szóval meg van mindened, s e mellett még szép is vagy, s egyedül maradsz odahaza.

— Én szép regényeket olvasnék.

— Egy ideig agyon lehet ütni vele az időt, de később nagyon unalmas lenne a folytonos olvasás, úgy hogy magad is belátnád, hogy így tovább már nem tudsz élni egyedül! érezned, hogy hiányzik valamid, s keresned a hiányt s végre feltalálnád.

— Mit?

— Azt, hogy mi is hiányzik tulajdonképpen neked.

— Mi?

— Egy valaki, ki unalmas óráidat felvidítaná: egy valaki elfeledtetné veled az elhagyatottságodat! Ezt a szerepet szántam én a te bátyádnak. Akkorra már bajuszkája is lesz, mely elképzeld, mennyire csiklandozza majd az orromat. Szóval férfi lesz, kit lehet szeretni is!

— Milyen okos vagy te! Ma délután többet tanultam tőled, mint az iskolában egy esztendő alatt.

— Meghiszem azt!

— De mondd csak, honnan tanultad te mindezeket?

— Furcsa kérdés! — — Úgy látom, te még nem olvastál francia regényeket?

— Nem.

— No adok majd neked néhányat. De vigyázz rájuk, mert a Muki bárótól kaptam kölcsön!

*

Sok év múlt el azóta, s most nem régi-ben jegyet váltottam Gizikével, az én régi ideállommal.

A multkor együtt sétáltunk a kertben, s én nagyon évelődő kedvben voltam.

— No Gizikém, kiverte-e fejedből már azt a Muki bárót?

— Hallgasson, mert megharagszom, s betapasztom mindjárt a száját.

— A tenyerével?

— Nem, az ajkammal.

— Úgy? Hát már nem szereti úgy a tiltottat, mint azelőtt?

— Nem — felelte szomorúan, s lehajtotta fejét a vállamra. Jobb így, ezerszer jobb így!

— Pedig most a mama is látja!

— Az nem tesz semmit, hiszen ő úgy is tanuja lesz boldogságunknak!

— Hát a mama is velünk lesz?

— Velünk hát!

— Annál jobb, legalább unalmas óráiban nem fog egy olyan valakire gondolni, ki hiányzik, mig én a kaszinóban mulatok.

— Oh! maga csunya — felelte Gizuska, s a nyakamba ugrott.

— Ezt is a francia regényekből tanulta?

— Kegyelmezzen!

— Jól van, de csak egy szép csókért.

— Megadta. — — —

— Azok a mai lányok!...

csak elméletileg tanulmányozta behatóan a nemzetgazdaságtudomány idevonatkozó részeit, hanem saját tapasztalata alapján ismeri az ausztriai, porosz, angol, indiai, amerikai és ausztráliai gazdasági életet. Felolvasása a Leó-társulat évkönyvében meg fog jelenni.

Az árnyatlás egy másik — speczialiter hazánkat érintő — okát tárja fel Baross Károlynak, a »Hazánk« felelős szerkesztőjének füzete: »A román buza és a malmok.« A nagy tőke kezei között levő budapesti malmok azon feltétel alatt szállíthatnak vámmentesen Magyarországra romániai búzát, hogy ezt itt megőrlik s a lisztet külföldre kiviszik. Ha ezen feltétel betartatnék, semmi kifogásunk sem volna ezen vámmentesség ellen; akkor ugyanis a román búzához nekünk semmi közünk sem volna, amennyiben az a közös osztrák és magyar vámterületen ami búzáknak semmi versenyt nem csinálna s így a mi búzáknak legalább itthon az árát le nem nyomná; a külföldön (a közös vámterületen kívül) pedig tegyenek a búzával, amit akarnak, ahhoz a magyarnak semmi köze, mert ez a kivételre nem szorul. A monarchia ugyanis nem termel több búzát, mint amennyit elfogyasztani képes s így azon szerencsés helyzetben volnánk, hogy menten a virágkereskedelem szédelgő esélyeitől szépen itthon a kínálat és szükséglet viszonya szerint állapíthatnánk meg terményeink árát.

Csak hogy a malmok ezen törvényt kétszeres módon játszásk ki; először legalább is még egyszer annyi búzát hoznak be Romániából, mint a mennyit kivisznek Magyarországból s ezenkívül nem is a román búzából készült lisztet viszik ki, mivel ennek rosszabb minősége miatt vevője nem akadna, hanem kiviszik a magyar finom lisztet s az egész romániai importot itt benntartják, hogy ezzel a magyar búza árát annyival lezörítsék, amennyivel olcsóbban sikerült nekik azt törvényellenesen Budapestre szállítani. Ezen különbözet pedig tekintve az elsikkasztott vámot s még hozzá az elért vasuti szállítási kedvezményeket (!) minden egyes métermázsánál meghaladja a két forintot.

Éppenséggel nem áll, amit a merkantilista nemzet-gazdászok az állítólagos túltermelésről mint a buza ár-csökkenésének okáról beszélnek. Ily túltermelés nem is létezik; a termelés 1882. óta az egész földön semmivel sem emelkedett!

A már említett dr. Ruhland egy zürichi felolvasásában így nyilatkozott ezen állítólagos túltermelésről: »Midőn 1889-ben elkezdtem tanulmányomat a világ gabonatermelő országaiba, nagy meglepetésemre sehol sem voltam képes megtalálni ama sokat híresztelt »kedvezőbb termelési területet,« mely a túltermelést okozná. Oroszországban csak úgy hallom a hatalmas nótákat az alacsony gabonákról, mint a Duna mentén, Indiában éppen úgy mint Ausztráliában, Észak-Amerikában éppen úgy, mint nálunk Közép Európában. S midőn a túltermelésről kezdetem kérdezősködni, mindenütt kivétel nélkül azt mondták, hogy éppen ott nincs túltermelés; ennek a világ másik sarkán kell lennie.

Az országos rabbi-gyűlés.

Az országos rabbi-gyűlés súlyos csapást mért az egyházipolitikai reformban uralkodó eszmére: a felekezeti érület kizárására. *Kimondta a rabbi-gyűlés egy szavazat ellenében az összes szavazatokkal, hogy elismeri ugyan a vegyes házasságok érvényét polgári vonatkozásaiban, de ilyen házasságot sem áldással, sem más vallási szertartással nem szentesít.*

Tehát a rabbi tanácsa, mikor a felekezet kérdése, annak érdeke jó szóba, éppen arra a kizárólagos álláspontra helyezkedik, mint a katolikus püspöki kar. Nagyon megérzik ezen a határozaton, hogy a zsidó vallás és felekezet hagyományainak letéteményesei megértették, hogy az ő népök ezredvekre terjedő viszontagságos életének titka a ragaszkodás az ősök hitéhez, szigorúan meghatározott vallásos szokásaihoz s ebbe a modern teoriákat nem bocsátják be. Ez az egyházipolitikai reform egyik legsúlyosabb elítélése, igazi csődje azoknak az eszméknek, a melyekkel keresztül hajtották a reformokat. Ime nem kell a vegyes házasság a

rabbiknak, épp úgy megtagadják attól a hitbéli áldást, mint a katolikus papság. A kultus disparitást e két felekezet továbbra is fenntartja, csak a protestánsok akceptálták a polgári törvényt kötelezőül az egyházi fölé. A mai határozatnak igen jelentékeny következményei lesznek. Így például a hadsereg tisztjeit ez a határozat egyenesen kizárja a vegyes házasságokból, ha katolikus és zsidó hitet vallók akarnak frigyre lépni. Ezek sem a katolikus egyháznál, sem a zsidófelekezetenél nem érhetik el a házasság válásos elismerését.

A rabbi-kongresszus határozata csak újabb bizonyíték arra, hogy törvényeket lehet teremteni, de ezek a törvények évezredes hagyományok gonddal épített erősségeit le nem rombolják.

Különben a gyűlés határozatai a következők:

I. Az eskető rabbinak szem előtt kell tartania, hogy a hazai törvénynek az a rendelkezése, hogy az egyházi esketés csak a polgári után végezhető, vallás szempontjából kötelező.

II. Vegyes házasság, jóllehet annak érvényét polgári vonatkozásaiban teljesen elismerjük, sem esketéssel, sem áldással, sem más vallásos szertartással meg nem szentelhető.

III. A házasság kötésre és felbontására vonatkozó zsidó vallásos törvények egész terjedelmükben továbbra is fennmaradnak és kötelezők.

IV. Vegyes házasságokból való gyermekekre nézve, ott a hol az anya zsidó, külön intézkedés szüksége nem forog fenn, míg a nem zsidó anyák gyermeke csak akkor lesz zsidóvá, ha a zsidó vallás kötelekebe a vallás törvényei által előírt módon felvétellett.

V. A házasság hirdetése továbbra is fentartandó. Ha a jegyesek különböző helyeken laknak, mindkét helyen kihirdetendő és ennek megtörténtét okmányilag igazolni kötelesek.

VI. A születési esketési és halálozási anyakönyvek tovább is vezetendők. Az összes anyakönyvekbe a polgári néven kívül az illetőnek teljes zsinagógiai neve is bejegyzendő.

VII. A születési anyakönyvekből a származás minőségére vonatkozó rovat kihagyandó. A jegyzet rovatban azonban világosan feltüntetendő, hogy az egyházi esketés vallási törvényeink szerint megtörtént-e, vagy nem történt meg. Az esketés elmaradásának oka lehetőleg héber nyelven irandó be.

VIII. Figyermekeknel a héber név csak a körülméletés megtörténte után irandó be, körülméletés elmaradása a jegyzet rovatban feltüntetendő.

IX. A halotti anyakönyvbe a polgári dátum mellé a zsinagógiai is bejegyzendő.

A túlélt házastársnak polgári és zsinagógiai neve is beirandó.

X. A házassági anyakönyvbe az állami anyakönyvvezető házassági tanusítványa is beirandó.

XI. A »Ketuba« hátlapján a rabbi az esketés megtörténtét hivatalosan igazolja.

XII. A házasság hivatalos felbontásáról az esketés helyén levő rabbi hivatalosan értesítendő.

XIII. Az anyakönyvek teljesen díjtalanul vezetettek. Az elválások és chaliczkért díj csak annyiban szedendő, amennyiben a rabbin kívül közreműködő egyének (minő például a válólevél írója) a felek részéről némi díjazásban részesül.

A rabbi-gyűlés abban a meggyőződésben van, hogy a hitközségek rabbinusaiat megfelelő módon kártalanítani fogják. Oly hitközségek, melyeknél ez leküzdhetetlen anyagi nehézségekbe ütközik, valamely közalap részéről megfelelő támogatásban részesítendő. A rabbi-gyűlés ez ügyre felhívja a legközelebb tartandó kongresszus figyelmét.

XIV. A rabbi saját hitközségében, illetve kerületében egyedül illetékes a vallási törvény értelmében a rabbi funkciók végzésére. Ezért idegen helyen az illetékes rabbi felhatalmazása nélkül egyházi funkciókat más rabbi nem végezhet.

Valamennyi határozatot egyhangulag hozták, a második pont kivételével, a melynél azonban szintén csak egyetlen ellenkező szavazat nyilvánult.

NAPTÁR.

— Október 17. —

Csütörtök, Róm. kath. Hedvig assz. Prot. Hedvig. Gör. kel. Karitina. Izt. 29.

Nap két 6 óra 5 p., nyug 4 óra 53 p. Hold kelte 4 óra 55 p., 4 óra 12 p.

Október 17. Ellenőrzési szemle a régi városházán.

„ 17. Végtagyalás a László-malom ügyében.

„ 24. Bizottsági tag választások.

„ 28—30. Népfelkelők szemléje a városházán.

Vidéki hírlapírók Nagyváradon.

— A fogadó bizottság megalakulása. —

Hogy az október 27-én Nagyváradra érkező vidéki és fővárosi hírlapírók fogadtatása minden tekintetben fényes lesz, annak biztosítékát képezi az a körülmény, hogy tegnap megalakult fogadó bizottság elnökévé sikerült Nagyvárad polgárságának egyik legérdemesebb és legagilisebb tagját, Mezey Mihályt megnyerni, aki számtalanszor bebizonyította már, hogy fényes sikert követ minden olyan akeziót, melynek rendezését ő vállalja magára.

Az a diszes gárda pedig mely mellé sorakozott kétségtelenül buzgón fog közreműködni, hogy a hírlapíró vendégek fogadtatása ünnepélyes legyen és hogy kellemesen töltsék idejüket Nagyváradon a fővárosi és vidéki sajtó derék munkásai.

A »Nagyvárad« szerkesztősége által összehívott fogadó bizottság tegnap délután 3 órakor tartotta első alakuló gyűlését a »Fekete Sas« termében. Az egybehívottak közül számosan kimentették távolmaradásukat. Megjelentek:

Mezey Mihály, Sipos Orbán kir. tanácsos tanfelügyelő, dr. Berkovits Ferencz, dr. Bodor Károly, Propper N. János, dr. Gyémánt Jenő, dr. Sarkadi Lajos, Leszkay András, dr. Berkovics Miklós, Réz Mihály, Marx Ferencz, dr. Edelman Menyhért, Szalóki Elek, dr. Komlóssy József, Winkler Lajos, Nemes Jenő, Réz Márton, Héderváry Hugó, Laszky Ármin, Szücs Gyula, Markovics Sámuel, Náményi Lajos, Löwy Márton, Diósi Soma, Láng József, Mérő Béla, valamint a »Szabadság« képviselőiben Halász Lajos, a »Nagyvárad« képviselőiben Benedek Árpád és a »Tiszántul« képviselőiben Márkus István.

Fehér Dezső üdvözölte az egybegyűlteket és előadta, hogy a »Nagyvárad« október 27-én rendezendő jubileuma alkalmából nagy számmal érkeznek fővárosi és vidéki hírlapírók Nagyváradra. A vidéki hírlapírók ez alkalommal értekezletet is tartanak, a melyen csaknem minden nagyobb vidéki lap résztvesz küldöttje által. Hogy az ideérkező hírlapíró vendégek fogadtatása minél fényesebb legyen, a »Nagyvárad« szerkesztősége bátor volt egy fogadóbizottságot összehívni abban a reményben, hogy a meghívottak szívesek lesznek közreműködni az október 27-iki ünnepély sikere érdekében. Dicsőségére válik az Nagyvárad város közönségének, ha a sajtó lelkes munkásait olyan fogadtatással tiszteli meg, mint a milyent azok nemes munkájuk és a közérdekért folytatott harcuk után méltán megérdemelnek. Reméli, hogy Nagyvárad követni fogja e tekintetben Szeged példáját, ahol csak a napokban olyan magyaros vendégszeretettel részesítették a külföldi hírlapírókat. Ezután előadja, hogy ámbár a jelentkezési határidő még nem telt le, már eddig is a következő írók és hírlapírók jelentették részvételüket:

A vendégek.

Budapestről.

Rákosi Jenő, az »Otthon írók és hírlapírók« körének elnöke, a Budapesti Hírlap felelős szerkesztője, Horváth Gyula orsz. képviselő, a »Magyar Hírlap« főszerkesztője. Porzolt Kálmán a »Fővárosi Lapok« szerkesztője, Adorján Sándor, a »Nemzet« munkatársa, Dr. Báltaszky Lajos, a »Pesti Hírlap« munkatársa, a »Nagyvárad« első szerkesztője, Sztojanovits Jenő a »Pesti Napló« segédszerkesztője, Márkus József, a »Pesti Napló« főmunkatársa, Dr. Lázár Béla, a »Nemzet« munkatársa, Sas Ede, a »Fővárosi Lapok« munkatársa, Kemechey Jenő, a »Budapesti Hírlap« munkatársa, Mihályfalvy J., a »Rendőri Lapok« szerkesztője.

Vidékről.

Békefi Antal, a »Szegedi Napló« segédszerkesztője és a Dugonits-társaság főtítkárja. Palócz László, a »Szegedi Híradó« szerkesztője. Kisteleki Ede, a »Magyar Alföld« (Szeged) szerkesztője. Dr. Balassa Ármin, a »Dugonits-társaság« tagja. Dr. Barabás Béla orsz. képviselő (Arad.) Tisztli Lajos, az »Arad és Vidéke« főszerkesztője. Müller Károly (Arad.) Vasz Géza, az »Aradi Közönség« szerkesztője.

Sz. Horváth Elemér, az »Arad« segédszerkesztője (Arad.) Csendes Dániel, az »Aradi Híradó« szerkesztője. Szöllösy István (Arad.) Hrabovszky Lajos, az »Aradi Közlöny« szerkesztője. Verner László, a »Békésmegyei Közlöny« szerkesztője (Eékes-Csaba.) Dr. Kiss Károly, a »Torontáli Közlöny« szerkesztője (Torontál.) Fekete Gyula »Torontáli Közlöny« (Torontál.) Szávay Gyula, a »Győri Hírlap« szerkesztője (Szombathely.) Dr. Brájer Lajos, a »Torontál« szerkesztője (Nagybecskerek.) Szalai N. a »Szabadság« szerkesztője (Szabadka.) Dr. Németh Gyula, a »Szilágy« szerkesztője (Zilah.) Vaday József, a »Békési Hírlap« szerkesztője (Békés.) Lenkey Lajos, a »Pécsi Napló« szerkesztője. Miklós Gyula, a »Pécsi Napló« munkatársa.

Elnök-választás.

Mint hogy azonban a szétküldött meghívók szerint a bejelentési határidő október 20., a vendégek száma bizonyára gyarapodni fog. Fehér Dezső ezután kéri, hogy válasszák meg a fogadó-bizottság elnökét. (Éljen Mezey Mihály!)

Láng József indítványára azután egyhangú lelkes éljenzéssel Mezey Mihályt választották a fogadó bizottság elnökévé.

Mezey Mihály indítványára ezután egy szűkebb körű bizottságot választottak, mely a hírlapíró vendégek fogadtatásának és elszállásolásának részleteit fogja megállapítani. A szűkebb körű bizottság tagjai Mezey Mihály elnöke alatt dr. Berkovics Ferencz, Hegedűs Géza, Hoványi Géza, Sipos Orbán, ifj. Rimler Károly, Rácz Mihály, Winkler Lajos, Kuncz Gusztáv, Laszky Armin, Propper N. János, Böszörményi Géza, dr. Sarkadi Lajos, Diósi Soma, továbbá a »Nagyvárad«, »Szabadság« és »Tiszántul« szerkesztőségi tagjai.

A fogadó-bizottság alakuló gyűlése az elnök zajos éltetésével ért véget.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneurwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégénél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A bibornok utazása.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspök ma délelőtt Májer Antal püspöki könyvtárnok kíséretében Budapestre utazik a Veres kereszt-egylet gyűlésére. Együttal megírjuk, hogy tegnap délelőtt a bibornok egészen váratlanul, csupán huszárja kíséretében meglátogatta a papnevelő intézetet, hol az összes helyiségeket megtekintette és elismeréssel szölt a tapasztalt rendről és tisztaságról. A püspököt a szemináriumi előljáróság kalauzolta.

* **Ferencz Ferdinánd állapota.** Ferencz Ferdinánd főherczeg igen jól érzi magát; jó színben van és az egész napot a szabadban tölti. Az idő nyárias, csak 8. és 9-én volt eső s egy kis sirocco. A főherczeg teljesen feszte-lenül jár-ke: mivel polgári ruhát hord, kevesen ismerik fel, úgy, hogy megőrizheti inkognitóját. Sok kirándulást tesz a tengeren a »Sofia« yachton, a mely kizárólag az ő rendelkezésére áll. A főherczeg néhány hétig, úgy lehet, hogy november elsejéig marad a szigeten. Téli tartózkodását illetőleg még mi sem bizonyos. Ferencz Ferdinánd kíséretében vannak gróf Clam-Martinitz Henrik és dr. Eisenmenger udvari orvos.

* **A történelmi díszmenet.** Vágó Pál érdekes terve iránt, amely — mint már jeleztük — minden akadályon túl van, országszerte

általános érdeklődés nyilvánul. Mindenfelől jelentkeznek olyanok, akik a milleniumi történelmi díszmenetben a saját költségükön óhajtanak résztvenni. Legutóbb Bars megye intézett felhívást az ifjúsághoz, hogy a felvonulást részesítse anyagi és erkölcsi támogatásban. A járszág 10.000 forint költségeliránnyal kiállítja a járszok 60 emberből álló csoportját. — A Kunság a Kun László csoportját. Esztergom, Zólyom, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megyék, Budapest székes főváros, Pozsony, Eger, Rimaszombat, Szatmár, Szent-Endre és más több város anyagi és erkölcsi támogatásukat megígérték. A toborzás munkáját különben egy országos bizottság veszi a kezébe, melynek élén gróf Andrássy Tivadar áll.

* **Wlassics miniszter M.-Telegden.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnapelőtt este Nagyváradon keresztül Mező-Telegdre utazott, hol néhány napig Telegdy József országgyűlési képviselő vendége lesz. A miniszter szalonka-vadászatra rándult le Biharba. Wlassics Gyula miniszter kíséretében vannak: Gromon Dezső államtitkár, Szunyogh Péter alispán, Terényi Lajos, Lehoczky Vilmos, Fernbach József országgyűlési képviselők.

* **A bazilika új oltára** Az esztergomi bazilika belső művészi szépítésén koronkint még mindig dolgoznak. Így ismét egy új művészi oltárral fog gazdagodni a székesegyház. Ez az oltár szent Márton oltára lesz, melyet Kiss György szobrász most készít. Az oltáron a főalak szent Márton és mellette két oldalt van szt. Jolánta és szt. Kunigunda. Az egészet kararai márványból faragják ki.

* **Rendelet Magyarország czimerének használatára** Az 1848. évi XXI. t. cz. 2. §-a kötelezőleg elrendeli, hogy minden középületknél és közintézeteknél minden nyilvános ünnep alkalmával és minden nagyobb hajókon a nemzeti lobogó és ország czimere használtassék; minthogy a törvény ezen rendelkezése megfelelő végrehajtást nem nyert, a belügyminiszter utasította a törvényhatóságokat, hogy a nyilvános ünnepélyek alkalmával használni szokott nemzeti lobogókat az ország czimerével láttassák el, illetve a fent hivatolt törvéngszakaszt jövőre pontosan hajtsák végre.

* **Plébánosi vizsgálat.** Krisztik János csabai helyettes plébános, Léky Kornél székesegyházi karkáplán és Mándoky Sándor sólyomkői káplán tegnap plébánosi vizsgálatot tettek. A vizsgálatot tevők ebédre bibornok püspökünk vendégei voltak.

* **Csillagászati táveső a Bémer-téren.** Nagy feltűnést keltett tegnap este a Bémer-téren egy óriási táveső, melyet Renk Emil élelmes »impresszárió« állított fel a közönség használatára. A táveső obiectív lencséje 8 hüvelyk, 600-szorosan nagyít s különösen a holdat egész nagyszerűségében élénk állítja, ha el nem rejtőzik felleg függönye mögé.

Renk Emil bejárta már távcsővével Európa majdnem minden nagyobb városát és büszkén mutogatja a hírlapok elismerő nyilatkozatait Magyarországon is, Budapest kivételével engedélyt kapott a felállításra s volt is már Kolozsváron és Szabadkán, ahonnan szintén elismerő nyilatkozatok távcsővével.

Felhívjuk a közönség figyelmét az érdekes látványosságra, melyet csekély díjért esténkint élvezhet.

* **Házasságkötés — határidőre.** Furcsa fogalma lehet a polgári házasságról Srbanecz Mladen újvidéki módos gazdaembernek. A napokban ugyanis beállított az anyakönyvvezetői hivatalba, bejelentette, hogy házasodni akar, de nem a sirig, hanem csak — öt esztendőre. Ennek elmúltával ismét szabad ember akart lenni. Mód fölött elsodálkozott, mikor megmondta neki az anyakönyvvezető, hogy e szerény kis kívánság lehetetlen. Ő neki, — mondá — így magyarázták meg az új rendet. — Tagadhatatlanul jellemző Srbanecz Mladen esete arra nézve, hogy sokfelé miképen értelmezi a nép az új — rendet.

* **Kossuth Lajos arczkép leleplezési ünnepélye Gyulán.** A Gyula városi képviselő testület legutóbb tartott közgyűlésében a Kossuth Lajos hazánk nagyfia arczképének leleplezési ünnepélye rendezése tárgyában megbízott küldöttség előterjesztette az ünnepély rendezésére vonatkozó javaslatát, amelyet a közgyűlés egész terjedelmében egyhangulag elfogadott. A rendkívüli képviselői közgyűlés határidejét — melyen az arczképleleplezési ünnepélyt tartja — e hó 19-ik napjának d. u. fél 4 órája tűzik ki s erre Kossuth Ferencz országgyűlési képviselőnek meghívását elhatározzák. A leleplezési ünnepély alkalmával a dícszónoklat megtartására Oláh György m. tiszti főügyész, Kossuth Ferencznek a csabai indóházánál fogadására dr. Frankó László s a gyulai vasuti indóházánál üdvözlésére dr. Zöldy Géza városi főügyész kéretnek fel, a közgyűlésen pedig Kossuth Ferencz Dutkay Béla polgármester fogja üdvözölni. Lovasbandériumot is szerveznek; az olvasókörök, testületek, egyletek pedig zászlók alatt fognak az indóházhoz felvonulni. A sugáruti s belvárosi házakra zászlókat tűznek ki, este 7—8 óra között a várost kivilágítják, 8 órakor pedig a népkerti pavillonban társas vacsora lesz. A diszkygyűlés alkalmával a nagyterem karzatára csakis hölgyek bocsátatnak fel. Kossuth Ferencz és esetleges kíséretét pedig Gyulán tartózkodása tartamára a »Komló«-szállodában szállásolják el. Amint értesülünk Kossuth Ferencz elfogadta a képviselő-testület meghívását és 19-én Gyulára érkezik.

* **Felemelték a cukor árát.** Az üzleti tudósításokkal foglalkozó szaklapok egyértelműleg a cukorárak rohamos emelkedését jelentik, ennek következtében kereskedőink is aránylagos áremelkedést léptettek életbe.

* **Építkezési engedélyt** nyertek a tanács tegnap tartott üléséből: az orth. izr. hitközség nagypiacz tér 92. sz. a., m. kir. postaigazgatóság uri-utca 403., Óvári Sándor nagypiacz-tér 297., Jenei Imre kúszföld-utca 672., Vass Ferencz tilinkó-utca 90., Darabant György kispéce-utca 140., Darvasy Károly kápolna-utca 219., Perl Bernát kolozsvári-utca 16., Wittman Sámuel bogár-utca 166., Hunyadi László gőzmalom vámház-utca 120., Kangur Teréz Kis-Körös-utca 684., Tanaszi György tilinkó-utca 91., ifj. Weisz Bernát, zöldfa-utca 28., Rózsavölgyi László fő-utca 800., Tarr György nagytemető-utca 652., Feldman Izidor kolozsvári-utca 27., Kocsis Sándor kiskut-utca 101. sz. alatt.

* **Halálozás.** A következő gyászjelentést vettük: Özv. Lezinger Jánosné szül. Szabó Mária, ugy maga és gyermekei: Iluska, Gyuricza, Mariska és Irénke, ugy az elhunyt testvérei: Emma, férjével Schwarcz Jánossal és gyermekeikkel: Ilka férjével Prop Kalinával, Lezinger Ödön nejével és gyermekükkel, apósa Szabó József, ugy az elhunyt sógorai: Szabó József, Szabó Károly, Jánosi Dániel és Enyedy Ferencz, sógornei: Szabó Józsefné, Szabó Károlyné, Jánosi Karolin, Jánosi Borbála és Enyedy Ferenczné, nemkülönben számos más rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb férj, atya, testvér és rokonnak Lezinger Jánosnak f. évi október hó 16-án, reggel 8 órakor, élete 32-ik, boldog házasságának 10-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai f. hó 17-én d. u. 4 órakor fogtak Alsó-Kaszárnya-utca 588-ik számú saját házuknál a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni s az ősi sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1895. október hó 16-án. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Póttartalékosok kiképzése.** A törvényes, két havi ujoncz kiképzésre e hó 6-án vonultak be a póttartalékosok az egyes honvédezekhez. A póttartalékosok száma ez idén sokkal nagyobb a szokottnál, minthogy a tavalyi kiképzés pénzügyi tekintetből elmaradt, a tavalyiak tehát most lesznek decemberig részesei a gyöngyületnek. Van olyan honvédezed, ahol a póttartalékosok száma az 1300-at meghaladja.

* **Harisnyás kisasszony.** Felhívjuk a közönség figyelmét K. L. kisasszonyra, a ki pamutot és előleget szokott felvenni azon a czímen, hogy harisnyát köt, de a megbizók hiába várják a kész harisnyát, mert a kisasszony a pamutot is pénzzé teszi és a megrendelésekről nem tud semmit.

* **Megtagadott építkezési engedély.** A helybeli orth. izr. hitközség kérvényt adott be a város tanácsához, melyben a Pecze rendezése folytán fentmaradt és részünkre átengedett 4 telken egy emeletes bérházra építkezési engedélyért folyamodott. A város tanácsa az engedélyt nem adta meg, mert ezen négy telket a közgyűlés az iskolai és közczélokra engedte át a hitközségnek, nem pedig bérházi építésére; ennél fogva utasította folyamodó hitközséget, hogy a közgyűlés engedélyét kérje ki.

* **Elgázolt leány.** Tegnap reggel a kolozsvári-utcán egy 13 éves tejhordó kis leányt Szvurle Katiczát elgázolta egy ló. Komolyabb baja nincs a gyermeknek. Szülei és a ló tulajdonosa kiegyeztek.

* **Az öreg betyár gyilkossága.** A régi betyárvilág egy sokat emlegetett alakját, Csonka Ferenczet, Rózsa Sándor czimboráját a Ráday-stárium idejében 25 évi fegyházra ítelték. Il-laváról csak két éve szabadult ki az öreg betyár s azóta Szegeden halázkodott. A napokban Szlavóniában járt, s mikor hazajött, vele egyidejűleg érkezett a rendőrséghez is egy sürgöny, hogy Csonka egy horvátot meggyilkolt. Mint levelezőnk telegrafálja, S z e k u l a József rendőrbiztos a város régi, érdemes tisztviselője legényeivel kiment az öreg Csonka lakására, s vallatni kezdte. Vallatása közben kést rántott elő s Szekulát agyonszurta. A rendőrök erre nekiesetek az öreg betyárnak, kardjaikkal összekaszabolták s megkötözték. Mikor kérdezték, miért gyilkolta meg Szekulát, egész nyugodtan így válaszolt:

— Mert elment az eszem. Különbén rég kiérdemeltem már az akasztófát!

* **Sikkasztó csavargó.** Berger szeszgyáros neje két libát vett tegnap reggel a piacon 6 forintért és átadta Már László csavargónak, azzal a megbizással, hogy vigye lakására. A csavargó azonban jövedelmezőbbnek gondolta a libák eladását. Ígérték értük 4 forintot, ő meg odaadta szívesen kosárral együtt.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fűrdőből 8-15*, 10-10, 8-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fűrdőbe 6-40*, 8-39, 2-05* 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

IRODALOM.

Irodalmi jelentés és megrendelési felhívás a „Borromaeus” X. évfolyamára.

Van szerencsém a ft. papságnak tisztelettel jelenteni, hogy a már 9 év óta megjelenő „Borromaeus” című hitközségi folyóirat tulajdonjogát az alapító-tulajdonos, ft. Horváth Lajos, győr-újvárosi plébános urtól átvevén, annak jövő advent I. vasárnapjától kezdődő X-ik évfolyama az én szerkesztésem mellett fog tetemesen meg bővített terjedelemmel s új, tetszetős kiállításban tovább megjelenni.

A »Borromaeus« hozni fog ugyanis ezután a rendes vasárnapi, ünnepi és alkalmi szentbeszédeken kívül liturgiai beszédeket, homiliákat, rövid oltárbeszédeket, nagyböjti beszédsozrotot, keresztelei, egyházkeleti, bermalási, esketési, szerzetesi, ifjusági s katonai intelmeket, ugyszintén kidolgozott vasárnap-délutáni keresztény tanításokat is, különös tekintettel az új törvények folytán megváltozott helyzetre. Közben-közben adalékul, választékos erkölcsi példákat és hasonlatokat is hoz a beszédekhez. Szóval a »Borromaeus« figyelemmel lesz minden helyzet és alkalomra, melyben és mikor a papnak szólnia kell; miért is a kiszélesbülő tartalomhoz képest az eddigi 48 iv helyett jövőre körülbelül 60, valamivel kisebb betűkkel is nyomott s igen csinos kiállítású ívet fog adni egy év alatt.

Munkatársakul a legjelesebb, s többnyire irodalmi névvel is bíró erőket sikerült ugy a hittudományi tanárok, mint a lelki pásztorság terén működő papság, valamint a szerzetes hitszónokok és katekéták sorából megnyernem, kiknek kilátásba helyezett szíves közreműködése eléggé kezekedik e jó multu folyóirat további hasznavehetőségéről.

Nem tartom fölöslegesnek azt sem fömlíteni, hogy a »Borromaeus« nemcsak a magyar, de a német hitszónoklati folyóiratok közt is az egyedüli, mely a Tridenti sz. Zsinat szabványának értelmében egyházi cenzura mellett jelenik meg, mi is biztos kezesség tehát tartalmának hit- és erkölcsstani korrektségéről.

Mindezekhez csekélységem részéről, ki több, mint 25 éve működöm e téren gyakorlatilag, legyen szabad azon ígéretet csatolnom, hogy sem fáradságot, sem áldozatot nem kimélve, legjobb akarattal oda fogok törekedni, hogy ezen immár tizedik évébe lépő folyóirattal a kath. hitszónokok és hitoktatóknak, napjaink megváltozott viszonyai közt fölötte kényes és nehéz, de fokozottan fontos feladatában, mindenképpen kezére járassak. Viszont legyen szabad kérnem és remélnem, hogy a főt. papság önzetlen törekvésemet, e szolgálatra szentelt folyóirat személt és anyagi támogatásával, nagylelkűleg pártfogolni fogja.

Jézus Krisztus, az isteni hitszónok. áldása s borromei sz. Károly, »quem pastoralis sollicitudo gloriosum reddidit,« kinek szent égise alatt kívánja e folyóirat pályafutását tovább is folytatni, a buzgó lelkipásztorság e dicsőült mintaképének oltalma legyen e vállalat folytatásán és támogatón!...

Ára a havi füzetekint mindig legalább is két héttel előzetesen kézhez jutó folyóiratnak, körülbelül tíz ivnyi szaporulata mellett is, marad a régi: egész évre 4 frt (8 korona), mi tetszés szerinti részletekben is fizethető. Sacerdotibus pro occasione etiam erga sacra.

Az új évfolyam I. füzeté, mely november első napjaiban fog megjelenni, a régi előfizetőknek, ha csak előre másként nem intézkednek, új megrendelés nélkül is megküldetik. Másoknak pedig ez I. füzetrel mutatva kívánatra bérmentesen szolgálók, csak azt kérvény, hogy meg nem tartás esetében azt ugyanazon boríték alatt, ráírva, hogy »Retour Ó-Szöny« a postára visszaadni sziveskedjenek.

A megrendelések a »Borromaeus« szerkesztőségének Ó-Szöny, (posta-hely) czimére intézendők.

Ó-Szöny, 1895. október 10.

Nagy Antal,

győri szentszéki ülnök, zsinati vizsgáló, szönyi plébános, a Szent-István-Társulat írod. s tudom. osztályának tagja s a »Borromaeus« szerkesztő-kiadója.

Sport.

Zárlóvészlet. A polgári lövész-egylet az idei zárlóvészletét folyó hó 20-án tartja meg, este 7 órakor társas vacsora a Sport-pavillon termében, mely alatt a »Király-serleg« évi szokásos megünneplése mellett a Sport-pavillon felavatása is megtartatik.

A szeptember 8-án történt eddigi aláírások érvényesítettnek és az újabb aláírások a társas vacsorára a cél-ór által körözött ivre jegyzendők, egy teríték ára 1 frt 50 kr.

REGENY-CSARNOK.

A csikárma.

(Nóráblás.)

12

Írta: **May Károly.**

Fordította: **Nix.**

(Folytatás.)

— Háromszor öt az tizenöt; ha meggyógyul, akkor valószínűleg ismét tizenöt, az összesen harmincz zechina. Utánna fogok nézni a Nilus mentén, hogy vajjon nem találék-e még más beteg asszonyokra!

A csolnagnál már vártak ránk az evezősök. Előbbi vezetőnk akormányrudnál ült és csakhamar gyorsan haladtunk a vízmentével lefelé. Egy kis félóra múlva már megérkeztünk.

Egy dahábié (nilusi vitorlás hajó) közelében kötöttünk ki, mely távollétünk alatt vetett horgonyt. Kötélzete és vitorlái már föl voltak göngyölítve és jámbor mohammedán szokás szerint a rejsz (hajós kapitány) éppen imára szólította föl a legénységét.

— Hái ál el száláh. Imára föl!

Éppen kiugrottam a csolnaktól, de ez az ismerős hang annyira meglepett, hogy majd félreléptem. Vajjon jól hallottam e? Nem az öreg Haszszán hangja volt ez, akit közönségesen Abu el reiszának — a kapitányok apjának — neveztek? Kufarában találkoztunk vele hol fiánál volt látogatóban, és onnan együtt jött velünk vissza Egyiptomba. Az uton igazán meg szerettük egymást, és meg voltam róla győződve, hogy e váratlan viszontlátás neki is öröme lesz. Meg vártam hát az ima végét és akkor fölkiáltottam a födélzetre:

— Haszszán el reiszám, ahoiól!

Az öreg rögtön kidugta a mellvéd mögül jóságos nagyszakálú arcát.

— Ki az? — kérdé — óh Alláh akbár, vagy az Isten! Nem Kara effendi ez, az én szerelmes fiam?!

— En vagyok az, Abu Haszszán!

— Jöjj fel, fiam, hadd öleljelek meg!

Fölmentem a födélzetre, hol igazi szívélyes-séggel fogadott.

— Mit csinálsz itt? — kérdé tőlem.

— Kipihenem az út fáradaimait. És te?

— Dongolából jövök hajommal, ahol szennalével rakodtam meg; de léket kapott dahábiém és kénytelen voltam itt kikötni.

— Meddig maradsz itt?

— Legfeljebb holnapig. Hol lakol?

— Amott abban a magányos házban.

— Jó házigazdád van?

— A seik el belednél a (falu birája) lakom és nagyon meg vagyok elégedve. Ma este úgy-e eljössz hozzám Abu-Haszszám?

— Elmegyek, ha pipáid még nem törték össze.

— Csak egy van; tehát hozd el a magadét, de aztán a világ legfinomabb dsebeli dohánnyával fogok neked szolgálni!

— Bizonyosan eljövök. Sokáig maradsz még itt?

— Nem, visszamegyek Kairóba.

— Akkor jöjj velem. Bulákban (Kairó külvárosa) fogok kikötni.

Erre az ajánlatra egy gondolat ötlött az eszembe.

— Haszszán. Te barátodnak nevezesz engemet!

— Az is vagy. Kivánj tőlem bármit, a kedvedért mindent megteszek, ami hatalmamban áll!

— Most ám igen nagy dolgot kérek tőled.

— Megtehetem?

— Meg.

— Akkor előre is meg van ígérve. Mi legyen az?

— Majd este a kávénál megmondom.

— El fogok menni; de — — — most jut eszembe, hogy már meg vagyok hiva.

— Kihez?

— Ugyanabba a házba, a melyben lakol.

— A sejk el beledhez?

— Nem, hanem egy isztambuli (Konstantinápoly) emberhez, aki két nap óta hajomom utazott és itt kiszállott. Ugyanabban a házban egy szobát bérelt magának és egyet a szolgálójának.

— Miféle ember?

— Nem tudom; nem kérdeztem. — De a szolgálója eredeti egy ember, aki minden nyelvből tud valamit; de egyet sem beszél tökéletesen. Egész nap pipál, füttyöl és énekel és ha szóba áll az ember vele, bolondos feleleteket ad. Tegnapelőtt töröknek vallotta magát, tegnap montenegróinek, ma a druzok közül való és Alláh tudja, hogy mi lesz holnap és holnapután.

— Tehát nem jössz el hozzám?

— De eljövök; csak előbb a másíknál is elszívok egy pipa dohányt. Alláh oltalmazzon! Még dolgom van.

Hálef már előrement, én magam is hazakerkezve ledőltem a kerevetre, hogy mai élményeim még egyszer átgondoljam. De már néhány pillanat múlva a házigazdám lépett be hozzám.

— Szalem álejkum!

— Álejkum!

— Effendi, bocsnátkéréssel jövök hozzád.

— Mi okból?

— Egy idegen ur jött hozzám lakást keresni és én elfogadtam őt házamba.

— Hol helyezted el őt?

— Odafönn.

— Akkor egyáltalában nem zavar engem ez az idegen.

— Igen, de a te fejed sokat gondolkozik, és annak az úrnak a szolgálója egész nap füttyöl és dalol.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király Zágrábban.

Zágráb, okt. 16. (Saj. tud. távirata.) A király ma délután öt órakor udvari ebédet adott, s este nyolczkor részt vett a város bálján. A király még ma este elutazik Gödöllőre.

Zágráb, okt. 16. (Saj. tud. távirata.) Tegnap éjjel Frank joghallgatót a magyar zászlón elkövetett merénylet tettesét elverték. A rendőrség közbelépett és Frankot a rendőrségre vitték, ahol sebeit bekötötték. Ennek megtorlásaként ma 11 óra felé 13 joghallgató, egyetemi lobogó alatt a Jellasicsh-térre vonult, hol a magukkal hozott régibb magyar zászlót nyilvánosan elégették s azután kivonták kardjaikat és néhány vágást mértek a porladó zászlóra. Az egész jelenet akadálytalanul folyt le, a rendőrség úgy látszik nem vette észre.

Országos rabbigyűlés.

Budapest, okt. 16. (Saj. tud. táv.) A mai befejező ülés politikai természetű dolgokat nem tárgyalt, egyetlen tárgya az országos rabbi szövetkezet ügye volt. Évek óta foglalkoznak már e kérdéssel mely ma végre megoldást nyert.

Steinhercz székesfehérvári rabbi tette az első iuditványt; de a nagygyűlés ezt nem tette magáévá. Többek iuditványára határozatba ment, hogy a jelen kongresszus előkészítő bizottsága a szövetkezet tervezetét, alapszabályait készítse el. A forma kedvéért megalakítottak mondták ki már most a szövetkezetet, sőt alapszabály-pontot el is fogadtak. Az elsőben a szövetkezet czime van megállapítva.

A czim: Magyar rabbik országos szövetkezet. A másik pont a czélt határozza meg, mely felöleli egy nyugdíjintézet, segélyegyesület és árva alap alakítását és azt, hogy a rabbik ezentúl mint egy erkölcsi testület léphessenek fel bármely valláspolitikai vagy társadalmi kérdésben. A szövetkezett székhelye mindenesetre Budepesten lesz.

A »grand rabin«-szerü állás létesítéséről szó sem lehet ez idő szerint.

Végül kimondotta a kongresszus, hogy 1896. évi júliusban újra ülésezni fog s akkorra kéri a bizottság előterjesztését a szövetkezet dolgában.

A konstantinápolyi lázadás.

London, okt. 16. (Saját tud. táv.) A Daily Nevs jelenti Konstantinápolyból, hogy e hó 9-én a Konstantinápolytól 120 mérföldnyire fekvő Ak-Hissarban a csőcselék az örményeket megtámadta. 50 embert megöltek és többeket megsebesítettek. A csőcselék a piacot is kifosztotta. A hatóságok a keresztényeket közülük telhetőleg védelmükbe vették.

A Daily Chronicle jelenti Konstantinápolyból e hó 14-iki kelettel. Az angol francia és orosz nagykövetek tegnap aláírták a porta elé terjesztendő javaslatokat és azokat Said basa külügyminiszternek átnyújtották. Kedvezőtlen jelnek tekintik, hogy délutánig válasz még nem érkezett. További hallgatás esetén a nagykövetek ultimatumot akarnak intézni a portához, mint azt május 11-én tettek, azonban azon követeléstől hogy keresztény főbiztos neveztessek ki, el fog állani.

A Times jelentése szerint az osztr. magyar és francia nagykövetek egy-egy hadi hajót rendeltek Trapezuntha az idegen lakosok védelmére.

Antiszemiták győzelme.

Bécs, okt. 16. (Saját tudósítónk táv.) Mutch tartománygyűlési képviselő elhunytá folytán megüresedett bécsi tartománygyűlési mandátumra ma történik meg a választás; a kerületben Steiner antiszemita választották meg 91 szóval a liberális jelölt 12 szavazata ellen.

Az új román kormány.

Bukarest, október 16. (Saját tud. táv.) Az új, liberális miniszterium megalakult. Elnöke lett Sturdza Demeter, ki egyuttal külügyminiszter is. Statesco, az igazigazságügy, Fleva a belügy. Budisteano tábornok a hadügy, Palladi az államjóságot, Stoicesco a közmuukák, Porri a közoktatás, Cant Bucuzene György, a Vointze czimű liberális lap főszerkesztője, a pénzügyek vezetését vette át. Az új miniszterek az esküt a mai napon tették.

Közgazdaság.

Községi takarékpénztárak.

Miként a »M. O.« értesül, egyik alföldi vármegye alispánja fölterjesztést intézett a belügyminiszteriumhoz a községi takarékpénztárak intézményének meghonosítása ügyében. A felterjesztés azt javasolja, hogy a községek ingó vagyonukat, mely rendszerint értékpapírokba s a regálemegváltás révén jobbára regálekötvényekbe van befektetve, tegyék törzstőkéjévé egy-egy kisebb szabású pénzintézetnek, mely községi kezelésben és nyereségszerzés végett létesítettvén, kizárólag a takerékosság fejlesztését tűzné ki céljául. A községi takarékpénztárakat a község tisztviselői kezelnék, s a takarékpénztár elfogadna betéteket. Még pedig a legkisebb összegtől kezdve s viszont korlátolt kölcsönöket nyújtana igazán megszorult kis gazdáknak

és kisiparosoknak, de kizárólag saját községében. Minden spekulatív üzlet, vagy idegen elemek bevonása a községi takarékpénztárak ügyköréből ki vannak zárva, a mit a felettes megyei hatóság időként megtartandó felülvizsgálattal ellenőriznie.

Békésmegyében máris széleskörű agitáció folyik az egyes községekben ilyen takarékpénztárak alapítása iránt s ott ez intézmény létesülését és megyszerte való általánosítását a szegény néposztály körében mindjobban terjedő szocialisztikus tévtanok leghathatósabb ellen-szerűül tekintik. Ezért a megye vezetőférfiai minden eszközzel terjesztik az eszmét s már el is készítették azt az alapszabály-mintát, mely a létesítendő takarékpénztárak körüli teendőket szabályozza. Tót-Komlós község képviselője pedig, példát adandó a megye többi községeinek, máris kimondta a községi takarékpénztár létesítését és határozatot hozott az iránt, hogy a község tulajdonában levő 250.000 korona értékű, regále- és egyéb kötvényeket erre a célra fordítja.

Ez az ügy kétségkívül nagyobb figyelmet érdemel s ezért igen ajánlatos, hogy a belügyminiszter nagyobb figyelemben részesítse s ne juttassa a sablonszerűen elintézendő akták közé.

Egyébként — tudomásunk szerint — Magyarországon Nagy-Körösön már régibb idő óta működik egy községi takarékpénztár.

Állami kedvezmény a szőlőtermelőknek.

A pénzügyminiszter hozzá intézett kérdés alapján kijelentette, hogy a szőlősgazdák házi fogyasztására szánt saját termésű borainak a kedvezményes adótétel alá vonása nem szól csupán az új termésre, hanem az esetleges készletre is kiterjed és a kedvezmény igénybevétele iránti bejelentés a szüret után azonnal eszközölhető. Az a körülmény, hogy valaki egy vagy több éven keresztül a kedvezményt nem vette igénybe, nem fosztja meg attól, hogy a kérdéses évekről fenmaradt saját termésű borait a kedvezményes adótétel mellett fogyaszthassa. Ha valaki a kedvezményes évben megszűnik szőlősgazda lenni, az év végéig élvezetében marad ugyan a kedvezménynek, de azontul nem lehet igénye esetleg még megmaradt saját termésű borainak a kisebb adótétel alkalmazásával való megadóztatására.

Sorsolások. A Józsi sorsjegyek tegnapelőtti húzásánál a 18.000 forintos főnyeremény a 4962. sorsz. 71. nyerőszámára esett. 1000—1000 frtot nyert: 578—20 és 1851—40; 500—500 forintot nyertek: 3945—84 és 6766—31; 100—100 frtot: 4066—12, 4944—14, 5138—64, 5890—61 és 6544—86; 25—25 frtot: 293—38, 300—2, 302—47, 359—88, 834—20, 3713—11, 4826—59, 5097—51, 6591—20 és 7033—11; 10—10 frtot: 2559—1, 3288—19, 3403—39, 4835—24, 4905—91, 5044—49, 6476—81, 6547—91, 7179—56 és 7202—71. Kihuztak még ezenfelül 900 számot, melyek mindegyike két-két forintot nyert. — A szerb sorsjegyek húzásánál a következő sorozat számokat huzták ki 85, 684, 1609, 1872, 2239, 2727, 3143, 3447, 4830, 5614, 5665, 5771, 5822, 5872 és 5923. A főnyereményt 90.000 frankot nyerte 3143 sor, 19 sz., a második nyereményt 10.000 frankot 1609 sor 10 sz. 3500 frankot 4830 sor, 37. sz. 1000 frankot 1872 sor. 37 sz. és 3143 sor 31. sz. 500 frankot 2239 sor, 32 sz. 4830 sor 32 sz. és 5614. sor. 19 sz. 275 frankot 2727 sor. 8 sz. és 5771 sor. 15 sz. Minden egyéb külön föl nem sorolt szám 100 frankot nyer.

Nagyváradai hetivásár.

— Október 15. —

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1895. október 8-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 5.90—5.70— Kétszeres buza 5.30—4.80. Rozs 5.20—4.80. Árpa 5.—4.90, Zab 5.20.—5.— Tengeri 7.—4.30 Borsó 14.—

Lencse 15.00 Bab 7.60. Köleskása 11.— Burgonya 2.60. Lángliszt 11.50 Zsemlyelisz 10.50 Fehérkenyér liszt 9.50 Barnakenyér liszt 8.— széna fuvarral 3.20. Szalma fuvarral 1.60 Szalonna 56.— 6 kiló zsúpp-szalma 98 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa, bikk 3.—, tölgy 2.80, cser 3.30. 100 kiló marhahus 56.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaolaj 50.—. Egy liter bor 6 50, uj 40. Pálinka 26, szilvapálinka 75, szesz 95. Egy métermázsa kő-só 10.70, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 34.—, szappan 24.—, birka gyapju —, —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 35.—, uj-bor 28.—, mész 1.00, kemény faszén 1.60 puha faszén —, kendermag 9.—, köles 5.00 repce 9.—, dió 15.00, mogyoró —, aszu szilva 16.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 62, sertéshus 56, juh-hus 36, veres hagyma 14, fog-hagyma 32, bors 1.60, paprika 1.20 barna kenyér 08. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny — 1 mm. Luczernamag —, —, frtig, 1 mm. Lóhere —, —, 1 mm. Burgondi —.

Marha ártáblázat 1895. okt. 15-ről:
Egy pár első rendű jármás ökör 270.—, egy pár másodrendű jármás ökör 240.—, egy pár harmadrendű jármás ökör 140.—, 1 pár fejős tehén 150.—, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 75.—, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 66.—, 1 drb. veres borju 10.—, 1 drb. fél éves borju 27.—, 1 drb. egy éves borju 35.—, két éves borju 52.—, 1 drb. hizott sertés 56.—, 1 pár fél éves sertés 17.—, 1 pár egy éves sertés 30.—, 1 pár két éves sertés 44.—, egydrb. jó igásló 70.—, 1 pár ökrbőr 26.—, egy pár tehénbőr 18.—, borjubőr 5.00, 1 pár lóbor 8.—, 1 pár juh bőr 2.40.

Forgalmi kimutatás 1895. évi okt. hó 15-ről: Tiszta buza körülbelül 1800 hltr, kétszeres buza 700 hltr, rozs 1700 hltr, árpa 500 hltr. zab 400 hltr, tengeri 1000 hltr, burgonya 2200 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 200

drb, félhizott 360 sovány 400, süldő 500, malacz 600, hizott marha —, jármás ökör 400, fejős tehén 300, borju 180, bivaly 15, juh és bárány 600, ló 307.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. október 15.

Budapest, október 15. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv korlátolt volt és szilárd iránzat mellett 45.000 q. hazai buza kelt el 2 $\frac{1}{2}$ krrel olcsó árakon vásároltak.

Tiszavidéki 300 q. 81.5 k. 6.75 frton.

Idegen buza oláh 1400 q. 79 k. 6 frton.

Rosz iránzata szilárd, ára 5.85—5.90 Budapesten.

Tengeri és árpa iránzata nyugodt és csekély forgalmu

Zab iránzata szilárd. Elkelt 100 q. 6 frton.

Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

B u z a						
F A J	Minős. súly hektol.	100 kgr. ára		Minős. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
Bánsági — — uj	78	—	—	79	—	—
» — — uj	80	—	—	81	—	—
» — — uj	82	—	—	—	—	—
Tiszavidéki — — uj	78	6.15	6.25	79	6.25	6.35
» — — uj	80	6.30	6.40	81	6.35	6.45
» — — uj	82	6.50	6.55	—	—	—
Pestvidéki — — uj	78	6.10	6.20	79	6.20	6.30
» — — uj	80	6.25	6.35	81	6.30	6.40
» — — uj	82	6.45	6.50	—	—	—
Fejérmegyei — — uj	78	6.10	6.20	79	6.20	6.30
» — — uj	80	6.25	6.35	81	6.30	6.40
» — — uj	82	6.45	6.50	—	—	—
Bácskai — — uj	78	—	—	79	—	—
» — — uj	80	—	—	81	—	—
» — — uj	82	—	—	—	—	—

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 1 centes árjavulást jelentett, minek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 4—5 krral javultak.

Előfordult kötések: buza őszre 6.41—6.51 frt, rozs őszre 5.90—5.96 frt, tengeri 1896. máj.—júniusra 4.48—4.55 frton, zab őszre 5.68—5.77 frt, káposzta-repce szeptemberre 11.—11.10 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 6.51—6.52 frt, buza tavaszra 6.84—6.85 frt, rozs őszre 5.95—5.96 frt, rozs tavaszra 6.18—6.20 frt, tengeri októberre—novemberre 5.58—5.60 frt, tengeri 1896. május—júniusra 4.54—4.56 frt, zab őszre 5.77—5.78 frt, zab tavaszra 5.97—5.98 frt, káposzta-repce szeptemberre 9.50—9.55 frt, káposzta-repce augusztus—szeptemberre 10.05—11.10 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, okt. 15. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56—57 kr.; közép: 54—57 kr.; Fialat nehéz: 54—55 kr.; Fialat közép: 54—55 kr.; Fialat könnyű: 00—00 kr.; Szerbiai nehéz: 53—54 kr.; közép: 53—54 kr.; könnyű: 00—00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. október 16-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	121.25
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	—	124.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	—	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	121.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.—
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	161.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	145.—
Oszták járadék papírban	—	—	—	—	100.50
Oszták járadék ezüstben	—	—	—	—	100.75
Oszták járadék aranyban	—	—	—	—	121.50
Oszták korona járadék	—	—	—	—	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	152.—
Oszták-magyar bankrészvény	—	—	—	—	1055.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	483.55
Oszták hitelintézet részvény	—	—	—	—	399.50
Oszták-magyar állam vasuti részvény	—	—	—	—	393.25
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	—	—	—	954.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	58.92 $\frac{1}{2}$
London vista	—	—	—	—	120.35
Paris vista	—	—	—	—	47.70
20 márkás arany	—	—	—	—	11.78

Szerkesztői üzenet.

Jóhannak. Nagyváradon. A tárczacikk besoroztatott. Versekét rendszerint csak alkalmilag szoktunk közölni. De azért kérjük azokat a »jó« verseket. Hátha kivételt tehetnénk?

Nemomnak. — — — Legközelebb meg fog jelenni. Különben levél megy.

582. V. szám.
1895.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közzé teszi, hogy a margittai kir. járásbíró-ság 1895. évi 4145. P. számú végzésével **Newyork bizt. társaság** felperes részére **Böttger Gyula** margittai lakos alperes ellen 131 frt 40 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 400 frtra becsült ingóságokra a margittai kir. járásbíró-ság 4145/895. P. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán **Margittán** leendő megtartására határidőül **1895. évi október hó 26-ik napján délutáni 3 órája** tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt 1 cséplőgép és 20 m. m. tiszta buza s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Fölhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldött-nél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számított.

Kelt Margittán, 1895. évi október hó 4-ik napján.

Jancsó Béla,
kir. bir. végrehajtó.

(271) 1—1

Nagyvárad-város rendőrk. hivatalától.

12902
1895 rkp. sz.

Hirdetés.

„**Köblös Ferencz és Társai**“ cég bejelentette azt, hogy az olaszii nagytemető közelében létező téglagyár telepén téglá-égetésre

körkemenczét

épit; ennek folytán a téglagyár telepén megtartandó helyszini szemlére és tár-

gyalásra az iparhatóság **1895. évi október hónap 19-ik napjának d. e. 10 óráját** tüzte ki.

A tárgyalás ideje azon felhívással tétetik közhírré, hogy azok, kik a körkemence létesítése ellen kifogásokat akarnak tenni, kifogásaikat az 1884. évi XVII. t. cz. 27. §-a értelmében kötelesek a helyszini tárgyalásnál szóval vagy írásban előterjeszteni, mert későbbi kifogások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1895. október 15-én.

ifj. RIMLER KÁROLY,
rendőrkapitány.

(272) 1—1

„Hungária-kávé“

százerek által elismert legjobb tápszer, mely az ázsiai szemes kávé pótolja. A »Hungária-kávé« minden háztartásra nézve napi használatul a legmelegebben ajánlatik, mert ugy felnöttek, mint gyermekeknél a gyomorból és belekből a nyákot és minden az emésztést akadályozó anyagokat eltávolít, a gyomrot és vért tisztítja. A jó étvágyakat elősegíti, táplál és erősít. Mint háziszser kitünő sikerrel használattik: étvágyhiány, gyomor- és bélhurut, gyomor- és fejtörés, gyomortól eredő fejfájás, vérszegénység, álmatlanság ellen; enyhülést eredményez aranyér-, ideg-, szív- és tüdőbajoknál. Igen jó hatást gyakorol rhachitikus gyermekeknél és ezek tartós bélhurutjánál. **Súlyos betegségek után** megfogyottak és olyanoknál, kik ideg- és hystericus bántalmak miatt ázsiai kávéval nem élhetnek, a »Hungária-kávé« rendkívül erősítőnek és táplálóknak bizonyult, sőt a betegségek tartama alatt ezen kávé az **egyetlen**, mely a nélkül, hogy izgatólag hatna, kellemes zamata s jó ize által **a beteget felüdíti.**

1 kiló ára 1 forint 20 kr. Megrendelhető postán **utánvétellel**, vagy a pénz előleges beküldése mellett

Szalády Antal gyárossnál

(246) 9—10 Budapest, VI., Andrásy-ut 86/T.

Nagyváradon: Janky Antal, Kádár és Kiss, Tóth Zsigmond, Wurst József, Mezey János és ifj. Popper József uraknál.